

p coniunctionē; cōpōrum cōsumato. non q̄ ip̄a
 diunctio in qua spūfact̄ nō abest illis designet
 sed p̄ ip̄m actum consumatum significat. Terci
 um sacramentū est ecclesie vnitas ex omnib⁹
 gentib⁹ collecta. ⁊ vni viro scz cristo subiecta.
 Hoc sacramentū significat in eo qui vnica tā
 tum ⁊ virginem habuit vxorē factō postmodū
 clerico et ordinato. Vbi vero quis ad bigamiaz
 siue ad secundū matrimoniū transit iā ab vnita
 te recedit. quia carnem suā in plures diuidit. et
 sic hulus terci⁹ sacramēti signacō in eo nō cadit
 quare p̄moueri nō potest. Nam p̄motus vnita
 tem signare non possit. Preterea p̄ secundū ma
 trimoniū recedit a prioris coniunctiōe m̄rimoni⁹
 Ecclesia vero ex quo se xpo coniunxit nunquā
 ab eo recessit. nec ip̄e ab ea. bigamus ergo ta
 lem vnitatē significare nō pot. Vn merito p̄pter
 huius sacramēti defectū p̄moueri non potest.
 Illud etiā nota q̄ sic statutū est in scilio car
 taginē. spon sus ⁊ sp̄sa benedicendi a parenti
 bus vel a par animphis offerant ecclesie sacerdo
 ti. accepta autē benedictiōe eatez nocte p̄ reue
 rencia benedictionis in vrginitate permaneant
 Ceterum nupcie benedicente sūt a sacerdote cū
 precibus ⁊ oblationibus ex m̄stitutiōe euaristi
 pape. Verumtamen vir et mulier ad bigamiaz
 transiens m̄rimoniū contrahendo non debet a pro
 sbitero benedici. qz cum alia vice benedicti sint.
 eoz benedictō nō iterari debet. Non ergo debet
 nupcie benedici. nisi vbi virgo. cū virgine con
 trahit p̄pter rationem que ponit in p̄xio secū de
 ptis. ymo p̄sbiter qui benedictionē cū in secūda
 vxore celebrauerit. officio ⁊ beneficio suspēsus
 est ad sedem apostolicam mittendus. qd̄ quibz
 ab exhortaciōem cōtinencie noscūt introductū
 Secundū quorundā locozū consuetudinez si q̄s
 contrahit cum secūda virgine benedictio iterat̄
 et hoc si dominus papa sciat et tollerat. alioqui
 non valet. Dicunt etiā quidā q̄ si alique virgi
 nes contrahentes nō fuerint b̄dicti facti bigami
 iterū contrahendo poterunt benedici sed et si cō
 trahentes fuerint benedicti. licet se non cogno
 uerint carnaliter. non ideo itez contrahentes b̄
 dicētur. De benedictiōe virginū dicitur in p̄x
 mio scde ptis. Notandum autē est q̄ vnū sacra
 mentū dignius est alio quatuor modis. scz rōe
 efficacie. vt bap̄ism⁹. rōne sanctitatis. vt eucari
 stia. ratōne significaciōis. vt iugium. Quidā
 tamen non approbant istū modū. et ratiōne ofe
 rentis. vt cōfirmacio ⁊ ordo. Sed querit̄ quare
 instituta sunt sacramēta. qz sine illis potuisset
 deus humano generi vitam eternam et graciā
 donasse. Responsio. p̄pter tria. Primo p̄pter hu
 miliaciōem. vt dum homo ex dei p̄cepto se reb⁹
 insensibilibus et se inferiorib⁹ reuerentē subicit
 ex hac obediencia magis apud deū mereat. Se
 cundo p̄pter erudiciōez vt per id quod foris in
 specie visibili cernitur ad inuisibilē virtutez que
 inter⁹ est agnoscendā mēs erudiat. Tercio
 p̄pter exercitaciōem. quia cum homo ociosus esse

non debet p̄ponitur et utilis et salubris exerce
 tatio in sacramentis qua vanaz ⁊ noxiā de cōmz
 occupaciōem iuxta illud. Semper aliquid boni
 opis facio vt dyabolus inueniat te occupatū.
 Non ergo debent omitti p̄t in p̄cedēti titulo
 dictum est.

Incipit liber secundus de ministris ⁊ ordi
 nibus ecclesiasticis ⁊ de eoz officijs.

Habē secūda parte de ministris et ordinibus
 ecclesiasticis eozqz officijs tractare p̄uidimus.
 p̄mittentes q̄ tres sūt secte famose. videlicet
 Gentilium. Hebreoz. et xpianozum. Prima est
 erroris. Secunda veritatis. Tercia veritatis et
 salutis. In prima naufragam. In secūda a peri
 culo eripimur. In terciā saluamur. Prima secta
 dicit̄ a secando. quia secat. id est sepat nos a deo
 Secūda ⁊ terciā a sectando ⁊ tenēdo. quoniam
 illuminant saluāt ⁊ liberant. xpianozum p̄sone
 tam seculares qz ecclesiastice ab alijs duab⁹ se
 ctis sumptē sūt. hebreā vicz ⁊ gentili. Sicut enīz
 apud nos duo sūt genera p̄sonarū. scz laicales
 et ecclesiastice. sic et apud gentiles et hebreos.
 Apud gentiles quidē seculares p̄sone erāt. Ixe
 monarcha. scz impator romanus. patricij quie
 fenatores dicebant̄. ad quoz arbitrium vniuer
 sa ordinabantur. reges. duces. comites. p̄sides.
 p̄fecti. suffecti. tribuni militum. tribuni plebis.
 p̄tores. centuriones. decuriones. quaterniōes
 diuini viri. questores. ebiles. et aule ianitores.
 Inter poetas vero erant aduocati carminū. re
 latores carminū. scriptozes comedi. tragedi. ⁊
 hystoriographi. Vates autē qui a vi mentis di
 ctus est. modo sacerdotem. modo p̄phetam. mō
 poetam significat. scdm p̄sidoz. In ritu templo
 rum erant apud gentiles archiflamines. p̄tho
 flamines flamines ⁊ sacerdotes vt iaz dicitur
 Erāt quoqz apud eos viroz. ⁊ muliez religiosi
 conuēt⁹. Apud hebreos quoqz eatez erat diuer
 sitas p̄sonaz. alie nanqz erant seculares. alie di
 uino cultui. vicz in templo dedicate. In templo
 erāt sūm⁹ sacerdos vt melchisedech. mimoses sa
 cerdotes. leuite. natinei. luminū extinctozes. exoz
 ciste. ianitores. et ebicij. seu cātozes. Sup̄ p̄luz
 vero regendum erat dux p̄luz moyses. et sub eo
 quos ip̄se constituerat ad cōciliuz iero soceri sui
 Erāt etiā ciliarche. et acotarche. p̄tactarche
 ⁊ decacotarche. i. millenarij. cēcenarij. quin qua
 genarij. et decani. Cilos enīz interpretat̄ mille
 et archos p̄nceps. imē ciliarcha. i. p̄nceps su
 per mille. etacentū. imē acotarcha. qui sup̄ cē
 tuz potest atē habebat. Pentacotarchus dicit̄
 qui p̄ceest quinqzinta. pentha. em̄ quinqz sonat.
 Decanus qui decē deca em̄ decem sonat. Apud
 xpianos qz similis diuersitas reperitur. Et nota qz
 xpiani a xpo dicti sunt. xpi vero a crismate de q̄
 dictū est in p̄e prima sub ti. de o secretaciōibus.

Momē xpianorū primo in antiochia inuentū est. Antea em̄ om̄es vocabant̄ discipuli seu fratres donec ap̄li in antiochia conciliū fecerūt. Et dicunt xpiani orthodoxi id est recte gloriantes et vt credūt viuētes. nā orthodox grece dicit̄ recte latine. et doxa gloria. Dicitur ergo xps a crismate q̄si vnctus. Ipe autē vnctus est eternalit̄ a t̄o p̄e osortib⁹ suis put legitur in actib⁹ apostolorū. et hoc nomē est oleum effusū. Hinc est q̄ in veteri testamento sacerdotes et reges xpi nūcupantur q̄ vncti erāt vnctioz tempali iuxta illd. Nolite tāgere xpos meos. Hoc autē nomen xps nō est p̄riū nomē saluatoris sed ē cōmunis nūcupacio potestatis. est enī cōmune nomē dignitatis. Sed hoc nomē ihesus p̄riū est vocabulū persone saluatoris quo ab angelo gabriele in conceptione vocat⁹ est. euangelista testate. vocabis inquit nomen eius ihesum et ab hominibus in circūcisione. Et notā q̄ ihesus dicitur hebraice messias. grece xps vel soxer. vel sophir. latine vnctus vt p̄missū est. vel saluator eo q̄ ipse saluum faciet populū suum a peccatis eoz. Potestatem enī habet dimittendi peccata sicut ipse dicit. vel salutaris. quia ipse nobis salutē dedit. Si em̄ p̄cepta eius seruauerim⁹ vitā eternā possidebim⁹. Hoc autē nomen ihesus p̄phirius philosophus greca et latina lingua perit⁹ scribebat latine ihesus. grece vero per h. quam greci pro i longa sonat. Vnde et quidam proferunt gysus. latini vero p e longa. Rect⁹ ergo videtur sic esse pingendum ihesus p̄ grecā abbreviacionē q̄ ihesus p̄ lat. nam aspiracionē. Sed et hoc nomē xps cū sit grecū greca scribitur abbreviacionē sic cristus. Nam greci ponunt x. pro t̄bi. p. vero pro r. et c. pro s. Si autē scribitur p s latina terminacione finitur ergo si lōgo scemate scribitur. sic p aspiracionē pingat̄ crist⁹. Circa noia autē xpi notandū est q̄ q̄dam ex ipsis dicit̄ de xpo relatiue vel q̄si relatiue. vt pastor sp̄s⁹ et mediator. quedā nō relatiue. vt homo quedā translatiue. vt agnus. ouis. vitulus. serpens. ariens. leo. vermis. et quedā cū sint institucione relatiua. sūt et prerogatiua priuilegij appropriata. vt xps. ihesus autē est p̄rie p̄riū nomen eius vt p̄missum est. vocat̄ etiā christus alpha et o. id est principium et finis. et hebraice emanuel. q̄ est nobiscum deus interpretatus. Nobiscū em̄ est per presenciaz maiestatis et per participacionē veritatis. p vinculum caritatis. et per adimplecionē veritatis. Vocat̄ preterea via veritas et vita. via in exemplo vel p̄cepto. veritas in p̄missio. vita i premio. Sabaoth vero id est deus exercitū. adonai. quod est domine. arthothos. id est immortalis. kyrros. id est dominus theon. id est domus. panthocrathon id est pater disponens. vel perfectus. homoyson id est vni us essencie nomina sunt dei. non tamen persone cristī. vocatur preterea xps scdm̄ psalā amirabilis. consiliarius. deus. fortis. pater futuri seculi princeps pacis. Ammirabilis i incarnatione cō-

filiarius in integrā rerum cognitione. de⁹ rerū creacione. fortis in rerū dispositione. pater futuri seculi. in meritorum retribucione. princeps pacis dicit̄. vel q̄ fuit mediator dei et hominū vel etiā hominum et angeloz. vel quia confert illis pacē que exuperat om̄ez sensum. cui⁹ pacis non erit finis. vocat̄ et ā cristus ineffabili noie t̄etragramaton. id est quatuor litteraz que sunt ioth. ixe. vau. ixt. que sūt apud nos. i. e. v. ix. Est ergo nomen ieu ixe q̄ dicit̄ ineffabile nō q̄ non valeat fari. sed q̄ nō est deus. hoc nomine nisi in arduis inuocābus. vel q̄ eius sententia sufficiēter nequeat explicari. Cuius interpretacio est talis. ioth principium. ixe iste. vau passionis. ixt vite. quasi iste est principium vite passionis. Genitiuus more grecoz ponit̄ p ablatiuo. passionis p passione. id est per passionē. Quomodo autē vita nostra ab ipsius morte dependeat non possumus inueniri. de hoc dicit̄ i tercia parte s̄ti. de indumentis legalibus. Hoc autē nomē de⁹ appropriatur patri et filio et sp̄i sancto prout in simbolo athanasij legit̄. quamuis etiā quādoq̄ ab alias p̄sonas extēdatur iuxta illud. Dñs nō tetralex. Et alibi applica illū ad deos. Et ap̄l⁹ Nam et si sunt qui dicant̄ dij. siue in celo siue in terra. nobis tantū vnus deus pater ex quo oia. et itez. si nostrū euangeliū est optum in his que pereunt est optum in quibus deus huius seculi excauit mentes infidelū. Sursum ihesus dicit⁹ est nazarenus a quodā vico galilee. deus dicit⁹ est p̄pter vnicā cum patre substantiā. Domin⁹ vero dicitur p̄pter seruientē creaturaz. Deus et homo dicitur. q̄ verbum et caro. Verbum dicit̄ quia pater p eum omnia cōdidit siue iussit. Imago die ē p̄pter parē similitudinē p̄ris. Siquidez ap̄ xpianos seculares p̄sone laici dicunt̄. laos em̄ grece dicit̄ populus latine. Clericales sunt que in ecclesia deseruiunt vel ipsā regunt. a clericos q̄ est fors put iam dicit̄. Deo autē subdiuunt̄ in monachos. id est i singulariter degētes. Mā monos grece dicit̄ singlaris latine et alios religiosos. Sunt autē quatuor genera monachorum. alij sunt cenobite qui vicz cōmuni monasterij regula et vita obediencie maioz deseruiunt. alij sunt anachorite qui vicz edificant solitudines et quamuis in cōmuni vita possit priuate tamē otēplatiōni vacant. alij sunt heremite qui vicz solitarie in desertis degūt. alij sunt girouagi. i. vagabūdi et circūcelliones. Religio vero dicta est quia p eam vni deo religamur ad diuinū cultum vinculo seruienti. et in clericos seculares q̄ vsurpato nomine seculares dicunt̄. ad differentiam regulariū qui p̄prio carent q̄ nō attingit in istis. Nam et scdm̄ augu. Bonus monachus vix bonū clericum facit. Sed et ecclesiasticaz p̄sonarū duo sunt genera. Mā aliud est dignitatis aliud orbis. Dignitatis vt papa. patriarcha. primas. archiep̄us. siue metropolitanus quod itez est episcopus. archiep̄s. archidiacon⁹ et archip̄s ter et p̄positus. Quamuis om̄es qui p̄sunt

prepositi generaliter rite vocentur. In choro vero persone sunt decanus. subdecanus. cantor siue pcentor. succentor. thesaurarius siue sacrista. archidiaconus et huiusmodi. Dignitates autem ut et ordines a lege origine et exempla traxerunt iuxta illud. Constitues eos principes super omnem terram. quaquas quibusdam dicunt dignitates a gentilitate sumpsisse initium. Ordines autem persone sunt sacerdos. diaconus et ceteri quos inferius persequemur. Qualiter a veteri ritu et gentiliu quas hebreorum ab cultu patris ecclesie translatio personarum facta sit. et qualiter ab illis persone dignitatum in ecclesia origine habuerunt breuiter videamus. et quidem dominus papa qui pater vel custos patrum est vice gerit summi pontificis. Romanus imperator monarchie similitudinem gerit. Senatoria et patriciorum dignitas manet in ecclesia in quatuor patriarchis. et in ecclesia romana in cardinalibus. Primates qui tribus archiepiscopis preesse habent regem exprimitur qui tribus ducibus preest. Metropolitanus seu archiepiscopus ducibus comparatur. qui pluribus comitibus preest. sicut illi pluribus episcopis. Pelagius tamen papa dicit quod vna puincia habet regem et metropolitanum. episcopi comitum similitudinem gerunt. Coepiscopi quoque potestas sublata est preteritum et prefectorum. prepositi vero et tribunos militum imitantur. archiepiscopi tribunos plebis cancellarii. presbiteros. archidiaconi. centuriones decani. decuriones. presbiteri. curati aduocatos. persone quoque ordinum ab illis origine habuerunt. Nam presbiteri vices gerunt eorum. diaconi quaternionum. subdiaconi duum virorum. exorciste questores imitantur. ostiarii aule ianitores. lectores carminum relatores. acoliti carminum scriptores. Sane episcopalis ordo secundum ysidorum quadripartitus est viz in patriarchis. archiepiscopis. metropolitans. atque episcopis. Apostolica autem sedes sicut ait anacletus papa caput et cardo est aliarum quoniam sicut ostium cardine regit. sic illius auctoritate omnes ecclesie reguntur. et inde dicti sunt cardinales per quos tota ecclesia sicut ostium per cardinem gubernatur. Illius autem platus papa idest pater primus vocatur. idest vniuersalis quia vniuersali ecclesie principatur. et apostolicus. quia principis apostolorum vice fungitur. et summus pontifex. quia caput est omnium pontificum. a quo illi tanquam a capite membra descendunt. et de cuius plenitudine omnes accipiunt quos ipse vocat in preteritum sollicitudinis non in plenitudine potestatis. Idcirco est melchisedech cuius sacerdotium non est ceteris comparatum. Patriarcha vero greca lingua summus patrum interpretatur. quia primum. idest apostolicum retinet locum. Et ideo quia summo honore fungitur. tali nomine censetur. sicut romanus ostia tinopolitanus. antiochenus. alexandrinus. iherosolimitanus. Dicitur etiam patriarcha quasi pater archie. idest ecclesie. vel patrum princeps. Archos enim grece princeps interpretatur. et latine. Dicitur est in moyses qui aaron in pontifice oleo consecrauit. Archiepiscopus greco vocabulo dicitur eo quod sit summus

seu princeps episcoporum. Tenet enim vicem apostolicam et preest tam metropolitanis quam ceteris episcopis. Metropolitanus seu metropolitae a mensura ciuitatum vocantur. Singulis enim puincijs preeminet. quorum auctoritati et doctrine ceteri sacerdotes subiecti sunt. siue quibus nihil reliquum episcopis agere licet. sollicitudo enim totius puincie ipsi commissa est. Vnde pelagius papa ait. Scitote certam esse puincia que habet. x. aut. xi. ciuitates. et vnum regem. et totidem minores potestates sub se et vnum metropolitanum. aliosque suffraganeos. x. vel. xi. episcopos iudices. ab quorum iudicio omnes cause episcoporum et reliquorum sacerdotum ac ciuitatum referantur. Omnes autem superius designati ordines episcoporum et superiorum vno eodemque vocabulo episcopi nominantur. sed priuato nomine quibusdam vtuntur propter distinctionem potestatum quam singulariter acceperunt. episcopatus vocabulum vnde dictum est sub ti. de episcopo dicitur. Porro secundum anacletum papam primates et patriarche diuersorum nominum. sed elusivae forme atque officij sunt. Et ideo quibusdam primates usurpant sibi nomen patriarche vt aquilegen. et granten. Primacia autem dicta est a primicijs conuersionis ab fide. In concilio quoque africano statutum est ne prime sedis episcopus. princeps sacerdotum. aut summus sacerdos aut aliquid huiusmodi. sed tantum prime sedis episcopus appellaretur. Pelagius etiam papa statuit vt nullus patriarcharum vniuersalitate vocabulo vnquam vtatur. nec aliquis in suis episcopis vniuersalem nomen illud. quia si vnus patriarcha vniuersalis dicitur patriarcharum nomen ceteris derogat et subtrahit. Ad hoc summo pontificum presulum atque reliquorum sacerdotum institutio in veteri testamento sumpsit exordium. et in nouo est plenius consummata. summi namque atque minores sacerdotes a deo per moysen instituti sunt. vt perpetuo esset cultus tabernaculi per successiones eorum a filiis israel exo. xxvij. Dauid autem ministeria domus dei amplians ianitores instituit et cantores. salomon exorcistas iuenit. sicut sub ti. de sacerdote dicitur. Decimnia ecclesia in nouo testamento imitata est vt iam dictum est. habet enim ianitores quos ostiarios appellamus. per cantores vero lectores simul et cantores instituit. exorcistas etiam nomine et officio antiquo manente recepit per filios aaron omnes infra summum pontificem sacerdotes administrantes consecrati sunt. inter quos quedam discretio est exorta vt alij appellentur simpliciter sacerdotes. alij archiepiscopi. alij episcopi. alij archiepiscopi seu metropolitae. alij primates. alij patriarche. alij summi pontifices vt permixtum est. que discretio a gentilibus maxime introducta est qui suos flammas. alios simpliciter flammas. alios archiflammas. alios pertho flammas. idest primates appellabant. hi in capite pileum habebant. in quo erat breuis virga qua a carnibus sacrificio aues arcebant. Pilleum autem ipsum desuper aliquid lane habebat. quod cum perestum ferre non possent. filum tamen in capite ferre ceperunt. vnde a filio quo vtabantur flammas dicti

fuit quasi filamine. Verū festiuis dieb9 filis
 depositis p sacerdotij eminētia pilleū imponebāt
 maiorū quoq; et minorū sacerdotū discrecio in
 nouo testamēto ab ipso xpo sup̄ se exordiu. qui
 ap̄ os pro maioribus. discipulos p minoribus
 sacerdotib9 instituit. petrū vero in summū sacer
 dotē elegit. **A**postoli etiā eandem formā sicut i
 singulis ciuitatibus ep̄os et presbiteros ordina
 uerunt. prout sub ti. de sacerdote dicit. **L**euitas
 vero ab ap̄l'is legit9 ordinatos. **V**n ciprian9
 ait. Memisse debent diaconi quomā ep̄os et p̄
 positos domin9 elegit. **D**iacon9 aut post ascen
 sum dñi in celū apostoli sibi constituerūt. subdia
 conos et acolitos tēpe pcedere ecclesia sibi con
 stituit. **E**t sic canon clemētis pape testat. beat9
 petrus ep̄os primates v̄l p̄archas in illis ciui
 tatib9 poni pcepit in quib9 oliz apud eunuchos
 siue gentiles erāt flamines eoz. atq; prime le
 gis doctores in quib9 vero olim apud eos erāt
 eoz archiflamines. quos minores reputabant
 quam dictos primates eoz archiep̄os instituit
 pcepit et i singulis reliquis ciuitatib9 sinḡlos
 ep̄os. **A**naclet9 quoq; p̄p̄ instituit psbiteros per
 castella et villas poni et ordinari. **C**eter9 in leui
 tico legit9 voce sup̄na ad moysen dictuz esse. lo
 quere ad aaron homo de senie tuo. per familias
 qui habuit maculam non offerat panes deo suo
 nec accedat ad ministerium eius si cec9 fuerit. si
 claudus. vel paruo v̄l grandi. v̄l torto naso. si
 fracto pede. si mancus. si gibbus. si lipp9. si albu
 ginem habens in oculo. si iugem scabiē. si impeti
 ginem i corpe. si ponderosus. si languibus. quia
 indignum est dare deo quod debignat homo. in
 quo instruiū quales a clericatu sint repellendi
Dicitur autē clericus a clerico gr̄ce qd̄ est sortis
 seu hereditas latine. q̄si sint de sorte domini. vel
 quasi dñs sortis eoz sit. iuxta illd̄ p̄phetē. **D**omi
 nus ps hereditatis mee etc. **E**t q̄ patet qd̄ nihil
 extra deū habere debēt. sed solū decimas primi
 clas et oblatiōes. que sūt hereditas domini acci
 piant. **S**ive q̄si sint sorte electi. **I**n veteri namq;
 testamēto et apud gentiles clerici et sacerdotes
 sorte ex libris elegebant. et in nouo testamēto
 matthias sorte electus est. **P**rimus autē cleric9
 fact9 est petrus. **Z**ingimus p̄p̄ composuit cleruz
 et distribuit grad9. **C**irca coronā clericoz tria
 attendenda sūt. scz capitis ablatio. capilloz de
 truncatio. et forme circulaō. **A**d capitis abra
 sionem tria sequuntur. scz mundicie cōseruatio
 tenuitudo. et deformatio. **M**undicie cōseruatio
 quia ex capill' sortis in capite congregant. **D**e
 formatio quia capilli ad ornatum sunt. significat
 ergo tonsura mundā et non formabilē vitā itest
 qd̄ clerici debent habere mundiciā mētis interi9
 et non formabilē vitam. i. non exquisitū habitū
 exterius scdm̄ byonisiuz in eccl'astica ierarchia
 Rasura quoq; et tonsura capilloz est depositio
 omniū temporaliū. **C**lerici enim victu et vestitu
 cōtēti omnia cōmunia habere debēt. **V**n cōtra
 a p̄stolū comā nō nutriant. sed caput desup̄ in

modū sperere fabat. **D**enudatio autē ipsa sup̄io
 ris partis capitis nullū debere esse mediū inter
 nos et deū demonstrat. vt reuelata facie gloriā
 dñi libere contemplerur. **R**ursum radimus caput
 relictis inferius i modum corone capillis. quia
 caput mentē signat. **C**apilli vero secl'ares con
 gitaciōes. **S**icut ergo caput mūdatur sup̄ius a
 capillis. ita mens nostra dum sup̄iora itest cele
 stia cogitat. a secularibus cogitaciōib9 mūdā
 ri debet. sed ps inferior capillos habet. quia nō
 est phibitum aliquando de secularib9 cogitare
 sine quibus vita p̄ns duci non potest. **C**irca de
 truncationē capilloz notādū est. quia illa signi
 ficat qd̄ clerici omnes sup̄fluas cogitaciōes dñe
 a mente absintere. abtonso igit capite et parē
 tib9 aurib9 incedere debēt. ne capilli crescēto
 aures opiant et oculos impediunt. quomā pui
 tendū est ne secl'ares cogitaciōes aures et mē
 tis oculos impediendo nos ab secularia trahant
Vnde capillos sup̄ aures tōteamus. vt quinq;
 capitis sensus expeditos ab dei seruiciū habeā9
Bene igit ad ezechielem dicit. **xliij. c.** **S**acerdo
 tes caput suū nō radant. neq; comā nutriēt. sed
 tondentes attondeant capita sua sicut dicit vt ait
 gre9. in pastorali libro scdo. c. **xviii.** **C**apilli in
 capite exteriores sūt cogitaciōes in mēte. qui
 bum sup̄ cerebrū insensibiliter oriūt. curas vite
 p̄sentis expr̄simunt. que quia ex negligēti sensu
 imporeune aliquādo protēūt. quasi nobis nō sen
 cientibus pcedunt. qz ergo sacerdotes qui sunt
 sacri fideliū duces sollicitudines exteriores ha
 bere p̄nt nec tñ eis v̄lxmēter incūtere debēt re
 cte caput raderē et comā nutrire phibent vt co
 gitaciōes cordis de vita subitoz. nec a se sūbi
 tus amputent nec rursus ab crescendo nimis
 relaxent. **E**t bene subdit tōtentes attondeāt ca
 pita sua. vt v̄lx cure temporalis sollicitudines
 et quātū necesse est puitant. et tamē rescindan
 tur cic9 ne immoteracius excrescant. **D**ū ergo
 per administrantem exterior9 prouidētia cor
 porum vita ptegitur. et rursus per moderataz
 cordis intencionē nō impeditur. capilli in capite
 sacerdotis reseruant vt cutem coopiant. et re
 secant ne oculos claudāt. **C**irca forme circula
 tionē seu coronā sciendū est qd̄ fit ppter multa.
Primo in signuz qd̄ xps rex noster seip̄m in ara
 crucis oblaturus spineā coronā portauit. **V**nde
 et nos qui p eandē passionē saluari desideramus
 dominice passionis signū. itest formā spinee co
 rone quā ipse vt spinas peccatoz nostroz au
 ferret. in passioe portauit in capite in verticib9
 nostris portam9. vt sicut ille p nobis. sic et nos
 p illo irisiones et obprobria paratos esse liben
 ter sufferre monstrem9. **S**ecūdo circulus capil
 lozum virtutē equalitatis v̄ndiq; rōni consen
 cientem designat. tūc enī tyales res bene cogi
 tantur si oueniāt racōi. **T**ercio circularis figu
 ra fit. quia hęc figura non habet principiū neq;
 finem. p qd̄ datur intelligi qd̄ clerici sūt ministri
 dei qui non habuit principiū neq; finem habebit

Quarto hęc figura nulluz habet angulū p qđ significat qđ clerici non debent habere sorde; in p̄ca. quōmā ubi angel9 ibi sorde;. vt dicit bern. et qđ debet habere veritatē in doctrina. quoniam veritas angulos non amat vt dicit iheronimus. Quinto qđ hęc figura omniū figurarū est pulcherrima. Vñ i hac de9 celestes creaturas fecit p qđ significat qđ clerici debent habere pulchritudinem interiori in mēte. et exteriori in cōuersatione. Sexto qđ hęc figura est omniū simplicissima. Vñ scđm augu. Nulla figura ex vna linea p̄h consistit nisi sola circularis que vnica linea claudit. p qđ significat qđ clerici debent habere simplicitatē columbinā. iuxta illud. 7 simplices sūt colūbe. Septimo corona clericos esse specialit̄ regnū dei demonstrat. ipi nāq; scđm ihero. sūt reges 7 sacerdotes. i. regales sacerdotes. 7 sūt reges. i. se 7 alios in virtutib9 regentes. et ita in deo regnū habent. Sane rasura capitis clericorū fit sic ait beda i historia ang. loz i memoriaz ei9 qđ cū beat9 petr9 i antiochia p̄dicaret ab ira ferunt similitatē capitis eius in otumeliā nomis xpiani et dominice passionis. quod quidē hodie toti clero trahit in honorem. fuerunt tamē qui dicerēt qđ tōsurg ecclesiastice vsus a nazareis qđ omnia veteris legis custodiunt exort9 est. Iij enim prius crine seruato tenuo post magne vite otinenciam caput radebāt. 7 capillos in ignē sacrificij mittebant vt perfectionem deuocōnis sue dño consc̄rarent. quorū exemplo ab aplis introductum est. vt et nazarei ac facti del crine pretōsō inuouent quamuis olim xpiani a iudeis quasi in opprobriū nazarei vocarent. p eō qđ saluator noster a vico quodā galilee nazaren9 appellat9 est. potest etiā dici qđ vsus tonsure a lege occasione traxit. Sacerdos nāq; legis tyarā habet pilleū ex bisso in modū medie spere in capite rex vero coronā gestabat. pars vero capitis rasa tyaraz. circulus criniū designat coronā. ad notandū qđ instituit eos deus genus electuz et regale sacerdotiū. Rursum lex coronam quatuor digitorū sup mensam et desup aureolā fieri iubebat. Ceterz ad ezechiele dñs dicit. Sume glabrum acutum edue p caput tuū et barbā. longitudo nāq; capillorū multitudinē significat peccatorum. Dine igit̄ clerici barbā sibi radere in formantur rasio nāq; pilorū barbē qui ex supfluis stomachi prouenire dicūt humoribus. de signat qđ vicia et peccata que i nobis superflua sunt refecare debemus. Radimus etiā barbā vt p innocenciā 7 humilitatē puri videam. 7 angelis qui semp in iuuenili etate florēt coequemur. In ieiunijs tñ quādoq; capillos crescere pmittim9. qđ cogitationes que cōtra deū nō sūt vt est ecclesiā edificare. agrū colere. 7 similia q̄ tpe abstinentie fieri solent p̄hiberi non debent. Concilium cartagineū. statuit vt clerici neq; comam nueriant neq; barbā. Ordinant autē clerici vt deo seruiant. nec de cetero seruiāt mundo. nec glorie mūdi. debet ergo offerre corpora sua

hostiam viuētem sanctam deo placentem. Vñ apl'us ad romanos. Confundat omnes qui gloriant in stulticia. itest in gloria mundi que non est vera gloria. sed imago glorie. Quare autē ordinādis manus imponat. dicitur in tractatu de diacono. Ordinetur in quatuor tempib9 ideo qđ sacerdotes et alij clerici locū in ecclesia obtinent quem leuite in populo israel obtinuerunt quos sicut in libro numeroz legitur domin9 p primogenitis recipit. 7 eos in egipto dum primogenita egiptiorū interficerentur custodiuit primogenita vero quasi quedam primicie sūt. Vñ quasi primicies dño offerim9. Cum aliquos ab sacros ordines conferam9. Conueniens igit̄ est vt in primicijs tempoz. scz in quatuor tēporibus primicias hominū offeram9. Rursum ideo in quatuor tēporibus et vt quatuor virtutib9 exornetur. 7 sub quatuor euangelijs seruire xpo et ecclesie moneant. In vere vt virtutib9 floreat. In estate vt fruct9 afferat. i. autūno vt fruct9 bonoz opum metant. In peme vt collectos cōseruent in horreo et eis fruāt in domino. et vite in sexta pte sub sabbato post dñicam. xvij. Ideo autem potius in sabbatis quatuor tēporū qđ in quartis vel sextis ferijs sūt ordinacōes qđ illa dies spiritus sancto consecrata est. cuius dona i ordinib9 recipiunt. Preceptū em̄ est priorū populo sabbatū celebrare. ad hoc vt esset figura sanctificationis spiritus sancti. Vñ exodi. xvij. Requies sabbati sanctificata est dño. Et iteruz Custodite sabbatū meum. sanctū est em̄ michi. qđ erit signū inter me et vos in generationibus vestris exodi. xxxj. et. xxxv. c. Preterea nūquāz legit9 in gen. sanctificationē fieri p om̄s priores dies. sed de sabbato solū dictū est. Sanctificauit deus diē sabbati. sūt etiā in sabbato in signū qđ ordinandi debent habere sabbatū pectoris vt tandem transeant ad sabbatū eternitatis. Ordinacō autē que fit in sabbato sequēdis diei est. figurat em̄ sacerdotes ordinatos esse ministros diuersoz dñicorū sacramentorum. Itē qđ fit hora nona. qđ iam illud tps ab dominicū diez scz resurrectionis intelligit p̄tinere. Ordinandū em̄ ad xpi similitudinē sabbato resurrexisset itel liguntur. Congruē igit̄ in hac die. scz dominica celebrant ministeria sacerdotaliū benedictionū. in qua sūt collata carismata gratiaz. In ea em̄ domin9 resurrexit. in ea apostolis inflavit dicēs Accipite spūm sanctū quoz remiseritis peccata remittunt̄ eis. In hac pmissus spūm sanctus. ab uenit. recte ab eaz bñdictiones sacerdotales dirigimus. vt cum aplis hilariter cantare possim9. Veni sancte spūs reple tuoz corba fidelium. s. ordinatorū. sūt etiā ordinacōes in sabbato mediane ebdomade. xi. q̄ cantat. Bidentes et etiā in sabbato sancto. Verumtamē vsq; ad tempora simplici i pape romani pontifices dicunt semp. in decembri ordines celebrasse. vt dicit in sexta pte sub sabbato post. xvij. dominicaz. Vñ 7 tunc officia plena inueniunt qđ in alijs non cōtingit

In sabbato vero ante penthecosten ordines sa-
 cri non conferunt. qz in sequenti tunc septimana
 recepta spūsancti gracia celebrat. Solus autē
 romanus pontifex potest subdiaconos facere i
 diebus dñicis. Alij plati possunt in diebus domi-
 nicis. solum minores ordines offerre. et virgines
 consecrare. Si autēz vrgente necessitate in die
 dominica ordinatio fiat. quia forte p̄fici non po-
 tuit in sabbato. debet hoc fieri ieiunio otinuato
 tam ab ordinando q̄z ab ordinatore. qz tūc p̄p̄
 cōtinuacionē ieiunij fingit vna dies. Ceterū in
 quibuscūq̄ locis habentes festa suaz ecclesiarū
 in sabbatis quatuor tempoz transire dicuntur
 ieiunij in p̄cedentē septimanā ob honorē suarū
 festiuitatuz. sed dicimus nec hoc eis licere. nec
 tūc posse ordines celebrari. Melius igit̄ esset fe-
 stiuitates ipsas transferri. de hoc diceēt in sexta
 pte sub quarta feria terciē ebdomadē aduentus
 Qua die et hora fiat epoz cōsecratio sub ti. de
 epō diceēt. **M**ud etiā cōsiderandū est qz sacerdo-
 tes et diaconi tantum nominant̄ ab ap̄lo in epi-
 stola. eo qz ipi p̄cipue i misterio altaris necessa-
 rij sūt. Ceteri vero ordines postea adiecti sūt p̄
 utilitate ministerij qz p̄pter multitudinē creden-
 tiū r̄te pillos nō poterat adimplere. Vñ et se-
 cunduz ambrosiū. **M**oz ordinatio p̄cipue circa
 altaria celebrat. et pro eis ep̄s ante altare pro-
 sternitur. Alij vero nequaquā ab altare ordinan-
 tur eo qz nec ab altaris misteria statuūt. s̄ alia
 officia implent siue cantando siue legendo siue
 alia seruicia faciēdo. Omnes tamē querūt faciē p̄
 lati. id est p̄senciaz domini vt valeant in primō
 genitis hereditare adinstar iacob qui sibi f̄ri
 primogenita vendicauit. Et attēte qz in quibus-
 dam ecclesijs immediate post collacionē cuiusli-
 bet ordinis cantatur responsoriū v̄ tractus. et
 bene. ad tenendū qz ordinati ad sollicitudinē
 et laborē que p̄ illa designant̄ vocant̄. Quia ve-
 ro de virginū cōsecratione mencio facta est. vi-
 dendū est primo quibz diebz b̄ndicantur. Secūdo
 quid significēt que in earū benedictione agunt̄
 benedicunt̄ autē in dominicis diebus et in diebz
 epiphaniarum et in albis pascalis et in festis
 ap̄lorum vt spiritussanct⁹ sup eas simplices vt
 columbas descendere v̄beat. Et vt p̄ ap̄los qui
 mores virginū eccl̄ie prius tradiderunt q̄si
 per paranimphos sponse dño cōsecrent̄. Sequit̄
 v̄tere quid significent que in eaz benedictione
 agunt̄. et licet omnis anima dōd cōsponsē per-
 fidez. Vnde osee sc̄do. **S**ponsabo te mihi in fide
 virgines tam specialius x̄po cōsponsari dicunt̄
 quia eaz caro carni x̄pi familiaris se cōformat
 p̄ eo qz illa sicut nec caro x̄pi corrupcionem nō
 sensit. Et inde est qz virgines sequuntur agnūm
 quocumqz ierit. ap̄c. xiiij. Sane virgines benedi-
 cētē sub papilionē vel aliquo alio loco stant in
 cluse. que archip̄sbitero v̄ alio ante euāgeliū
 alta voce cantante prudētes virgines et̄. cū
 cereis ardentibz in manibz nubis capitibz exe-
 unt obuiā epō et ecclesiam ingrediuntur. Siqui

beni cereos accēsos ferūt in manibz iuxta illud
 luc. xij. **S**int lumbi vestri p̄incti et lucerne arde-
 tes in manibus v̄ris. vt ostendāt se imitari pru-
 dentes virgines q̄ ornauerunt lampades suas
 et exiuerunt obuiā sponso. Sponsus nanqz earū
 x̄ps est quem pontifex eius vicarius representat
Lucernas quidez arcentes in manibus tenere ē
 per bona opa exemplū p̄ximis mōstrare. iuxta
 illud. luc. xv. **L**uceat lux vestra corā hominibus
 vt videāt opa v̄ra bona et̄. **E**gressus vero eaz
 de papilionē. et ingressus in eccl̄iam designat qz
 per suscipiendā benedictionē et x̄po cōsponsatio-
 nez. de argasculo et erumnis ac tenebris p̄ntis
 mundi fallacijs ad celestis regni libertatē. Gau-
 dium ac claritatē et ad sup̄mi regis thalamum
 transducunt. Vñ in canticis. **V**eni electa mea
 et ponā in te thronū meū **N**ubis capitibz obuiā
 veniunt et pontifex cantando dicit illis. venite.
 et ipse similē cantādo respōdent. et nunc sequim̄
 ad representandum qd̄ in canticis legit̄. **S**urge
 amica mea sponsa mea ostende mihi faciē tuam.
 et sonet vox tua in auribz meis. **R**ursus tenuda
 cio capitū cōposicionē et abrenunciacionē mun-
 danoz cōgrue designat nubato etiaz capite
 ecclesiā ingrediunt̄. ad notandū qz velut formo-
 se et sponso placide in ipius sponsi tabernaculū
 introducunt iuxta illud canticū. **M**igra sum sed
 formosa. **E**t introduxit me rex in tabernaculū
 suum. **T**er aut̄ dicitur eis venite ad notābz qz
 ab hoc tripliciter debēt venire. scz per abdicacionē
 p̄p̄ietatis. p̄ votum castitatis. et p̄ sponsionem
 obediencie. debēt quidez venire. **P**rimo per abdi-
 cacionē p̄p̄ietatis de conuersacione mūdāna.
 de seruitute eḡspiciā. de carcere. de laqueis et
 de retribus. Vñ p̄s. **C**abent in retiaculo eius pec-
 catores. **E**t sapie. xiiij. b. creature dei facte sunt
 in temptacionē anime hominū. et in musculaz
 pedibus insipientiū. **S**ecūdo debēt venire p̄ votū
 castitatis de delectacione carnali. et de imūdiā
 et de loco toxicato. de quo si quibz anima fumit
 et penitēciā nō recipit moriet̄ morte et̄na. **T**er-
 cio per sponsionē obediencie. de p̄p̄ia voluntate
 sicut de corrupcionē et elibano accēso et de babi-
 lonica fornace. et itēo cū pueris qui erāt i for-
 nace illa dicuntur. et nūc sequimur in toto corde
 et timemus te et querim⁹ faciē tuā daniel. iij.
 parum ante p̄s. **B**enedicite. **D**e quolibet autem
 istoz exundū est firmo cordis p̄posito solēnio-
 ri voto et totius vite p̄seuerancia. **E**t hęc sunt
 q̄si tres dietē. exo. iij. g. **V**iaz triū dietz ibim⁹ in
 sollicitudinē. quas tres dietas p̄misse tres vocatio-
 nes tripliciter facte designant. **R**ula vero p̄st
 susceptum taz laudabile p̄positū restat infidie.
 et temptaciones demonū atqz acerrima ostra mū-
 dum carnē et demones certamina. et insup̄ re-
 gularis obseruancie difficultas. que mulieb̄ris
 infirmitas sufficient̄ p̄ se sustinere nō p̄t. **I**deo
 diuinū auxiliū et sanctorz suffragia p̄ letaniaz
 que subiciēt implorant̄. **C**onsequenter exponunt
 vestes vetēres. et induunt nouas benedictas. qd̄

notandū q̄ in hoc p̄posito vetus homo exuitur
 et nouus induit qui sic legit eph. iij. f. creatus
 est in iusticia et sanctitate veritatis. et debet esse
 vestes mūde et candida ad designandum q̄ quia
 dei filio desponsatur. debent de cetero se factas
 et mundas absq; macula p̄seruare vel p̄seruare
 iuxta illud apli. Desponbi em̄ vos vni viro vir-
 ginē castā exhibere x̄po. hoc em̄ candor seu mun-
 dicia vestis ostēdit. In eccl̄s. ix. c. Omni tēpore
 vestimenta tua sine candida. et hoc sumptū est
 a beata cecilia que exterius veste fulgebatur in
 castitate nitebat. et ab angelis qui i x̄pi resurre-
 ctione visi sūt in vestib9 albis. vel si sit niger ha-
 bitus significat carnis mortificationē. quia em̄
 x̄ps sp̄sū suus mortuus est pro ip̄s debent et
 ipse commori p̄ illo. Unde gala. v. Qui x̄pi sunt
 carnem suā crucifixerūt cum v̄cijs et occupiscē
 cijs. Et ad ro. vj. Si cōplantati facti sumus simi-
 litudinē mortis x̄pi simul et resurrectōis erim9
 Rursus nigredo habitus est contemptus virilis
 amplexus. Subsequenter induite vestibus bene-
 dictis versus ep̄m veniūt. quasi ip̄o actu dicāt
 Regnū mundi et omnē ornatū seculi contempsi-
 mus p̄pter amorem dñi nostri ih̄esu x̄pi et c. vela-
 tū sup scapulas et p̄torā dependēcia ex insti-
 tutione soltheris pape cum signo crucis earum
 capitibus iponūt. Primo ad significandū q̄ p̄
 x̄po debent mundū humiliter corde et ope contem-
 nere et sēsus velare. ac memoria passionis cristi
 munire. ne ad mūdāna lasciuiēdo exeant. v̄t illa
 ad illaz sensus intrent. iuxta illud gal. v. Nihil
 mūdus crucifixus est et ego mūdō. Secūdo velā-
 tur quia nō sūt ymago dei. Tercio vt ostēdant
 subiecte. Quarto scz vt illicite cūctis viris ap-
 pareāt. Quito ne species eaz occasio inspecto-
 ribus sit peccandi. quia ps̄ ait. Dñe delectasti
 me i factura tua. et creature dei facte sūt in tem-
 ptacione vt p̄missum est. Velū ergo est signū
 pudoris et futurū honoris. Deinde q̄ x̄po despon-
 santur qui est alpha et ω. id est principū et finis
 iteo dat̄ eis anulū qui rotundus est. principio
 et fine carens. et ponit̄ in quarto digito ex quo
 vena quedā sanguinis ad cor ptendit̄. vt sciat
 se sp̄sū suum x̄pm toto corde debere diligere
 et ei inseparabiliter adherere. Postremo vero co-
 rone capitib9 eaz iponunt̄. iuxta illud in canē.
 Veni sponsa x̄pi accipe coronā et c. Ad notandū
 q̄ quando virgo per consecrationē summo regi
 desponsat̄ regina efficit̄. id est se et alios in vir-
 tutibus regēs. In puer. primo. vt abbat̄ gra-
 cia capiti tud et torques collo tuo. In qua co-
 ronaciōe p̄sifer cātat illud canticū leticie. Ve-
 ni electa mea et c. tanq; celestis sponsi parami-
 phus et hinc est q̄ illaz amici et sanguinei in
 hac consecraciōe letant̄. Leo papa prim9 instituit
 in concilio calcēdon. qd̄ ipse celebravit solas vir-
 gines debere velari. Quia vero in p̄missis de ve-
 lo mēcio facta ē. iteo notandū est q̄ velū aliud
 est ouersionis. aliud consecraciōis. aliud p̄fessio-
 nis. aliud ordinationis. aliud p̄ficiōis. Velū

cōuersionis aliq; de seculari vitā ad religionē
 transiens assumit. et tunc si p̄ annū inter velatas
 steterit ulterius exire nō poterit. Velum conse-
 crationis a solis ep̄iscopis sol' virginib9 et solū
 in festiuis et dominicis dieb9 dat̄. urgente tamē
 necessitate sicut et baptismus. omni die dari pos-
 se. non dat̄ etiam nisi in. xxv. anno illud recipiē-
 tis nisi forte dispensatiue. Velum autē p̄fessio-
 nis suscipit̄ a virgine quando continēcia p̄fite-
 non tamē ante. xij. annū. quoniam nec ante illud
 tempus benedicit̄. Datur velum hui9 cui3 bene-
 dictiōe solenni. et cum letania. hoc velū null9
 ep̄us dat viduis vel corruptis. s; ipsamet de al-
 tari vt dicunt quidā assumit. Sane virgo et non
 vidua. p̄ ab ep̄scopo velat̄ qz virgo in hac de-
 sp̄sacōe typū gerit eccl̄ie q̄ pura et virgo vni-
 nupte viro. id est x̄po. Et in signū hui9 rei velat̄
 ab ep̄scopo. quia a x̄po recipit̄ in coniugiu3. In
 cui9 p̄sona dictum est. anulō suo subarrauit me
 dominus. sed vidua non gerit in tali facto typū
 ecclesie sicut virgo cū non sit integra mente et
 corpore sicut illa. Unde nō sic coniungitur x̄po vt
 representet ecclesie cōiunctiōe. quare nō vela-
 tur. Preterea sacerdos p̄hibet̄ sedis nuptijs in-
 teresse et sup sedo nutentes b̄ndictiōe infūtere
 put dictum est in p̄ma pte sub ti. de sacramen-
 tis. s; hoc vidua quasi sedo nubit. primo homini
 postea in p̄fessione x̄po. Itēq; ei quasi celebra-
 ti sedas nuptias nō porrigit̄ velum consecraciōis
 nec etiam p̄fessionis. sed ip̄a illud suscipit̄ de al-
 tari. Aiuunt tamen quidā q̄ licet nō ab ep̄o. p̄te
 tamē a sacerdote velo p̄fessionis vel ouersionis
 velari aquo seu a cui9 misterio habitū seu vestē
 religiosam assumit. In libro tamē pontificali se-
 cūdum ordinem romanū habetur benedictio vi-
 due continēcia p̄ficientis et veli eius. Nam et domi-
 nus sareptanā viduā per heliā p̄p̄tā cōsula-
 tus est. Et vidimus in vrbe ep̄m hostiensē inter
 virgines b̄ndicere duas viduas moniales. Ve-
 lum ordina:ōis oli diaconisse in q̄dragesimo
 āno dabatur vt posset legere euāgeliū i noctur-
 nis in oculis laudicē. statutū est vt mulieres q̄
 apud grecos p̄bitere appellant̄. ap̄ nos vero
 vidue aut seniores vniuire aut matricurie ap-
 pellant̄. in ecclesia tanq; ordinatas cōstitui non
 debent. Velum prelaciōis olim abbatissis in. xl.
 anno dabat̄. Illud aut̄ sciendū est q̄ sacrosacta
 mater ecclesia gradus et ordines habet distin-
 ctos. et romanus pontifex celebriter missaz sol-
 lemnia agēs sex habet secū ordines clericoz. scz
 ep̄os. p̄biteros. diaconos. subdiaconos. accoli-
 tos. et cantores. ip̄o numeri sacramēto p̄fectio-
 nem hui9 officij manifestans. Senarius nanq;
 numerus p̄fect9 est. put in p̄xenio terciē ptis
 dice- sed et sex ordines mistroz fuisse in veteri
 legitimus testamento. vtz. pontifices. sacerdotes
 leuitas. nathimeos. ianitores. et psallētes. quos
 ex maiori pte distinguit arthaxerxes in epl'a quā
 efbre scribe direxit dicens. Potū facimus de sa-
 cerdotib9 vniuersis et leuitis. cātorib9 et ianito

ribus. natbneis et ministris domi9 dei. vt eis ve
 cibis tribueu et annonam nullatenus imponant
 Ordines vero eccl'asticos. Siluester papa enu
 merat dicens. Pontifici presbiter. psbitero dia
 conus. diacono subdiacon9. subdiacono. acoli
 tus. acolito. exorcista. exorciste lector. lectori
 ostiarius. ostiario abbas. abbatu monach9. in oi
 loco obsequiuz representet. Beatus quoq; ysi
 sta dicit generalit' clerici nucupant omnes qui i
 ecclesia xpo deseruiut quozu gradus et nomina
 sunt hec. ostiari9. psalmista. lector. exorcista et c.
 Menciones etiā faciēs post alia de cantore et hij
 omnes gaudent priuilegio clericali. Verumtū
 quidā p'fidi heretici sacramentū ordinis o'ben
 nantes falso menciuntur q' eccl'a xpi nō habebat
 p'sonas quas exorcistas. ceroferrios. lectores
 vel subdiaconus appellaret. sed solū exorcistas
 demōnū qui aduerfabant paulo. nec ea que xps
 fecit vt apl'us dixit. p' tam vilibus significatio
 nibus que infra sequuntur fecit dixit. sed al'cio
 ra et preciosiora que romana nescit eccl'a demō
 strauit. Noz autē ordinū quidā sunt non sacri
 et quidā sacri. Mō sacri seu maiores ordines sūt
 hij. Cantoratus. psalmistatus. ostiarius. lecto
 ratus. exorcistatus. acolitatus. Sacri vero seu
 maiores sunt isti. subdiaconat9. diaconat9. pre
 sbiteratus. ep'alis ordo. Cōmuniter autē asserit
 septē ordines fore. quoz ostiari9 est primus. et
 sacerdos vltim9 p'pter septiformē spūstacti gra
 tiaz. Cuius munere sua officia psequuntur. Si
 autē velis ad singulos ordines singula dona refer
 re a timore incipiens illum ostiario deputabis.
 et exmō singula singulis referēs sapiāz. presb'i
 tero ad aptabis. Noz autē sūt septē mulieres in
 quib9 spūstact9 habet hospitium et vnaqueq;
 illaz suū pat' comuiuiū. Rursus spūaliter ostia
 ri9 est quicūq; spūaliter alios i eccl'az ieroduē
 idest qui fidem p'dicando docet. lector est quilibet
 mores docendo. exorcista orādo. acolitus illumi
 nando subdiaconus humilitatē monstrando. dia
 conus alios exortando. sacerdos seipm hostiam
 sanctā deo offerēdo. episcopus sacramēta mini
 strando. de quolibet tamē seriatim specialit' pro
 sequamur.

De cantore.

Nonnulli eccēitate ignorancie ducti cā
 toratum de minoribus esse autumant
 ordinib9. p' eo q' vt iam p'missum est
 in quibusdā canonib9 inter minores
 ordines fit mencio de cantore. falluntur tamē
 quoniā nomen est officij et non ordo. qui autē in
 veteri testamēto cātores dicti sunt. hodie lecto
 res vel psalmiste vocantur. Cantor itaq; vocat
 qui vocē modulāt in cantu. cui9 duo sūt in arte
 musica genera. scz pcentoz. et succentoz. p'cent
 toz vocēz p'mittit in cantu. succentoz canendo
 subsequenter respondet. Concentoz vero dicit
 qui consonat. Vnde qui nō consonat nō cōcinit
 nec concentoz erit. Sane dauid p'phetaz eximi9
 cultum dei volens solēnius ampliare cantores
 instituit qui coraz archa fedoris dñi musicis in

strumentis et modulatis vclb9 decantaret. in
 ter quos p'cipui fuerūt lexman. asaph. et ethan.
 h' omniū primus lexman. cui9 vicē nūc in eccle
 sia primicerius obtinet. vel pcentoz qui cantoz i
 bus ē prelatu9. Vnde legit in paralipomenon.
 Isti sunt quos constituit dauid sup cantores do
 mus domini stātes iuxta ordinē suū i ministerio
 de filiis capbat lexman cātor. fili9 iothel. et a dex
 tris eius asaph filius barachie. ab sinistrāz autē
 ethan fil.9 caui. Porro de bēt cantores osomis
 vobibus et suaui modulātōne concinere. q'tenus
 animos audien cū ab deuotōnez dei valeāt exci
 tare. Verumtamē scdm greg. plerumq; i sacro
 ministerio dū blanda vox querit congrua vita
 negligit et cantoz deū moribus stimulat cū vo
 cibus populū delectat. Itozq; in eccl'a roma
 na altaris ministri cantare non debent. solumq;
 euangelice lectionis officij intra missarū solē
 nia exoluant. Et apl'us ait. Cantantes et psallen
 tes in cordibus vestris domino. Et ibet onim9.
 audiant inquit adolecētuli. audiāt hij quib9 est
 officij in ecclesia psallēdi deo. non voce tantū
 sed corde esse cantandū. nec itragēdiāz mobū
 guttur et fauces medicamine liniēde sūt. vt in
 ecclesia theatrales moduli et canica audiantur
 Cantans igitur in corde et in caritate cantet in
 choro. quoniā magis deuotōne cordis q; iubi
 latione vocis cantandū est non tenens in mani
 b9 cimbalā v' aliqd huiōi p'ut in veteri testamē
 to fiebat. Setez p'pter carnales nō p'pter spūa
 les cantandi vsus in ecclesia institut9 est. vt qui
 verbis nō cōpungunt. suauitate modulaminis
 moueant. Vnd aug9. in libro confessionū. osue
 tudinem canendi pbat ecclesia vt p' oblectamē
 ta aurium infirmior anim9 ad affectū pietatis
 affurgat. antiqui p'bidie quo cantandū erat cibis
 alijs abstinebant. p'pter q; psallentibus legumi
 nibus causa vocis. Vñ et cantores vulgo faba
 rij dicti sunt. Cantores autē qui sunt dei laudato
 res representant p'dicatores alios ad dei laudē ex
 citantes eoz nanq; symphonia p'lectem amonet
 in vnitatē cultus vnius dei p'seuerare. Per can
 toris quoq; officij paterfamilias intelligitur.
 qui de thesauro suo noua et vetera pfert. Nec ē
 p'tereunduz q' cantores tenēt baculos in choro
 ad representandū illud qd in lege precipiebāt.
 vt vicē edentes agnū baculos in manib9 habe
 rent. significantes q' qui ad patriā festinat. esu
 celestis agni et baculis. idest scripturaz sentē
 tias indigent cōtra demones. p' baculos em can
 torum sententias scripturaz vel doctrinas p'bi
 catorū intelligimus. Vnd cum legit euangeliū
 deponunt. quia p' euangelicā predicatōnez lega
 les deponunt observācias. De choro dictū est
 in pte prima sub tractatu de ecclesia. De cantu
 vero in fine p'ximij quante p'tis dicit.

De psalmista.

Psalmistatus quq; tonsuratus vocat
 sicut constitucio Innocencij. iij. eubē
 ter ostendit. quandoq; etiā clericat9